

MEMÒRIA DEMOCRÀTICA La majoria són excombatents del bàndol franquista, que van perdre la vida a la Terra Alta

Apareix a Gandesa una llista amb el nom d'un miler de soldats morts a la batalla de l'Ebre

La troballa l'ha fet l'historiador Anton Monner mentre feia una recerca a l'Arxiu Parroquial

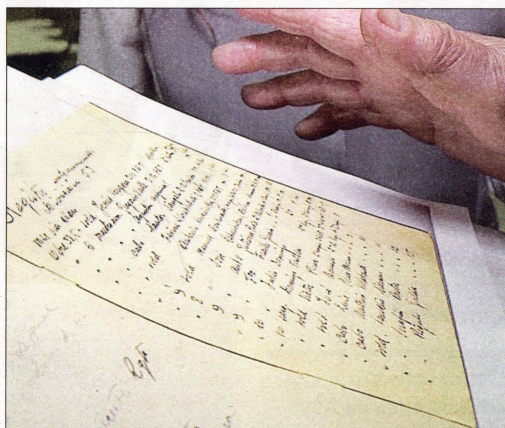
Gandesa A. P.

Una recerca de l'historiador local Anton Monner ha tret a la llum una llista, fins ara desconeguda, amb el nom d'un miler de soldats morts durant la batalla de l'Ebre. Se tracta de diversos manuscrits elaborats per capellans castrenses al punt sanitari que es va instal·lar a Gandesa durant els dies més sagnants del conflicte, i hi apareix també informació sobre les ferides, el nombre del batalló i si van rebre l'extremaunció.

La troballa va ser del tot fortuïta quan Monner -historiador local i cronista oficial de Gandesa- estava buscant informació a l'Arxiu Parroquial sobre un naixement i un casament de l'any 1932. **"El rector se'm va apropar i em va dir que havia trobat este document i valg' pensar que com podia ser que, després de tants anys, no m'hagués**

adonat que existia un document d'este tipus", ha assegurat Antón Monner, exaltat, en declaracions a Canal TE.

A banda dels noms dels soldats que van ser atesos al punt sanitari de Gandesa, els documents recullen més informació, com la divisió que tenia assignada el soldat, el nom del seu batalló, la graduació, les ferides que presentava o fins i tot si havia rebut la unció dels malalts durant els darrers dies de la seua vida. També es feia constar la causa de la seua mort i el dia i el lloc del seu enterrament. La fossa on van ser enterrats la majoria dels individus va ser trasllada l'any 1956 al Valle de los Caídos, on se conserven encara les restes dels excombatents. **"Hi consten 1.028 noms de persona i la immensa majoria són de l'exèrcit nacional i estan inscrits amb nom i cognoms, però també hi ha uns pocs**

Anton Monner, amb la llista dels soldats desapareguts /CEDIDA

republicans, que s'inscrivien tots com a 'milicians', sense nom", detalla Monner. Curiosament, la causa de la mort dels milicians que consten a la llista és la mateixa: traumatisme cranial. **"Un fet que fa pensar que podrien haver estat re-**

matats i es fa constar d'esta ma-

nera", comenta Monner. Arran de la descoberta, s'han fet diverses còpies del document, que s'han arxivat a l'Ajuntament de Gandesa, l'Arxiu Comarcal de la Terra Alta i el Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre (CEBE). La tècnica del CEBE, Zapryana Ivanova, asse-

gura que **"no hi havia constància d'una llista amb esta informació"**. A més, destaca que, arran de la troballa, **"han estat moltes les persones que han trucat i han preguntat si el seu familiar consta a la llista dels soldats atesos o morts a Gandesa"**. **"Tot i això, la majoria de les famílies que encara busquen els seus desapareguts ho fan al bàndol republicà i, per tant, no les podem ajudar"**, lamenta.

Per tal de trobar informació dels familiars desapareguts, la Generalitat ha habilitat un cens i ofereix assessorament l'opció d'engegar una recerca sobre els soldats desapareguts. A la vegada, el Pla de Fosses també ofereix l'opció als familiars de deixar una mostra d'ADN per a intentar trobar les restes dels excombatents. L'ADN dels familiars se creua amb el de les restes humanes que es recuperen en l'exhumació de les fosses. Si les dades genètiques coincideixen, se pot establir una relació de parentiu i les restes se poden retornar als familiars. ■